

Ziņojums par Latvijas Republikas 2018. gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem

2018. gadā turpinājās Latvijas ekonomikas izaugsme, iekšzemes kopproduktam pieaugot (turpmāk – IKP) salīdzināmās cenās par 4,8 %, kas ir straujākais pieauguma temps pēdējo septiņu gadu laikā, apsteidzot Eiropas Savienības (turpmāk – ES) dalībvalstu ekonomiku vidējo izaugsmes līmeni – 2,0 %.

Pārliecinošu ekonomikas izaugsmi 2018. gadā galvenokārt veicināja būtiski pieaugusi ES fondu investīciju plūsma, spēcīgs kopējo investīciju aktivitātes pieaugums, bruto pamatkapitāla veidošanai palielinoties par 16,4 %. Straujāka nekā prognozēts bijusi attīstība atsevišķās ekonomikas nozarēs, tostarp transportā un finanšu pakalpojumos.

2018. gadā vispārējās valdības budžets bija ar deficītu 1,0 % no IKP (saskaņā ar EKS'2010 metodoloģiju) un tas atbilst likumā “Par valsts budžetu 2018.gadam” noteiktajam pieļaujamajam vispārējās valdības budžeta deficītam.

Latvijas vispārējās valdības parāds 2018. gada beigās bija 10,6 mljrd. *euro* jeb 35,9 % no IKP (saskaņā ar EKS'2010 metodoloģiju) un joprojām bija viens no zemākajiem rādītājiem ES un eirozonas dalībvalstu vidū. Vispārējās valdības parāda līmeni galvenokārt ietekmē valsts parāds, kas 2018. gada beigās bija 10,2 mljrd. *euro* nominālvērtībā (pēc nacionālās metodoloģijas), pieaugot par 0,5 mljrd. *euro* salīdzinājumā ar 2017. gada līmeni. Valsts kasei 2018. gadā emitējot eiroobligācijas 1 mljrd. *euro* apmērā, sekmīgi īstenots ārējās aizņemšanās plāns 2018. gadam, pārfinansējot iepriekš uzņemtās valsts parāda saistības ar zemām procentu likmēm un nodrošinot ievērojamu valsts budžeta līdzekļu ietaupījumu valsts parāda apkalpošanai ilgtermiņā (t.sk. 16 milj. *euro* 2019. gadā).

2018. gadā Latvijas Republikas valsts budžets izpildīts atbilstoši likumam “Par valsts budžetu 2018. gadam”, īstenojot likumā “Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2018., 2019. un 2020. gadam” noteiktās prioritātes – valsts aizsardzības spēju palielināšana, ilgtspējīgas un sabalansētas valsts ekonomiskās attīstības veicināšana, iedzīvotāju ienākumu nevienlīdzības mazināšana un nodokļu ieņēmumu apjoma pret IKP pakāpeniska palielināšana.

2018. gada konsolidētā kopbudžeta (valsts un pašvaldību budžetu izpilde pēc naudas plūsmas metodes) finansiālais deficīts 215,4 milj. *euro* apmērā bija nedaudz mazāks kā 2017. gada deficīts 221,9 milj. *euro* apmērā. To veidoja gan valsts konsolidētā budžeta deficīts 64,5 milj. *euro*, kas, salīdzinot ar 2017. gada attiecīgo rādītāju 207,7 milj. *euro*, 2018. gadā bija par 143,2 milj. *euro* mazāks, gan pašvaldību konsolidētā budžeta deficīts 151,0 milj. *euro* apmērā, kas pieaudzis pret deficītu 14,3 milj. *euro* 2017. gadā. Budžeta izpildes rezultātu būtiski ietekmēja ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas perioda projektu realizācija un ekonomikas izaugsme.

Konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi pērn bija par 1 256,5 milj. *euro* jeb 13,1 % lielāki kā 2017. gadā, sasniedzot 10 878,0 milj. *euro*, pateicoties tautsaimniecības izaugsmei un sekmīgam Valsts ieņēmumu dienesta darbam veicinot nodokļu ieņēmumu straujāku pieaugumu, kā arī nozīmīgi pieaugot ārvalstu finanšu palīdzības un nenodokļu ieņēmumiem. Tostarp valsts

konsolidētā budžeta nodokļu ieņēmumi pieauguši par 9,5 %, bet pašvaldību konsolidētā budžeta nodokļu ieņēmumi – par 2,2 %.

Savukārt konsolidētā kopbudžeta izdevumi 2018. gadā palielinājās par 1 250,0 milj. *euro* jeb 12,7 % un bija 11 093,4 milj. *euro*. Izdevumu palielināšanos ietekmēja pieaugošās investīcijas ES fondu līdzfinansēto projektu īstenošanai, veselības nozarē strādājošo un pedagogu atalgojuma paaugstināšana, vidējās pensijas un pabalstu apmēra kāpums, pensiju indeksācija, kā arī izdevumu aizsardzības nozarē pieaugums līdz 2 % no IKP. Valsts konsolidētā budžeta izdevumi pieauguši par 13,4 %, bet pašvaldību konsolidētajā budžetā bijis 13,0 % izdevumu pieaugums.

Latvijas Stabilitātes programmas 2019. – 2022. gadam makroekonomiskās prognozes paredz ekonomiskās izaugsmes tempa samazinājumu 2019. gadam līdz 3,2 %. IKP pieauguma prognozes samazinājums galvenokārt saistīts ar ekonomiskās izaugsmes palēnināšanos pasaulē un Latvijas galvenajos ārējos tirgos. Turklāt Latvijas tautsaimniecības cikliskā attīstība 2018. gadā ir sasniegusi maksimumu un turpmākajos gados sagaidāms zemāks ekonomikas izaugsmes temps. IKP pieauguma prognozes 2020. un 2021. gadam nav mainītas un saglabātas attiecīgi 3,0 % un 2,9 % līmenī. Atbilstoši FM novērtējumam 2019. gadā vispārējās valdības budžeta deficīts (saskaņā ar EKS'2010 metodoloģiju) sagaidāms 0,5 % no IKP.

2019. gada budžeta sagatavošanā pamatā ir saglabāti nemainīgi likumā “Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2018., 2019. un 2020. gadam” noteiktie vidēja termiņa budžeta politikas prioritārie attīstības virzieni – ilgtspējīgas un sabalansētas valsts ekonomiskās attīstības veicināšana, valsts budžeta iespēju robežās primāri nodrošinot finansējumu valsts aizsardzībai 2 % no IKP apmērā, iekšējai drošībai, veselībai un izglītībai, kā arī iedzīvotāju ienākumu nevienlīdzības mazināšana. Prioritārie attīstības virzieni būs aktuāli tuvāko gadu laikā līdzās jauniem izaicinājumiem saistībā ar ģeopolitiskajiem riskiem un globālās ekonomikas attīstību. Iespējamās izmaiņas paredzamas likuma “Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2020., 2021. un 2022. gadam” izstrādes gaitā, precizējot vidēja termiņa budžeta politikas prioritāros attīstības virzienus un pasākumus šo virzienu īstenošanai.

Latvijas Republikas 2018. gada pārskats par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem (turpmāk – Pārskats) sagatavots atbilstoši Likuma par budžetu un finanšu vadību 31. panta prasībām un struktūrai, kas noteikta Ministru kabineta 2012. gada 29. maija noteikumos Nr. 375 “Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” par periodu no 2018. gada 1. janvāra līdz 2018. gada 31. decembrim, apkopojot ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību pārskatu un valsts budžeta finanšu uzskaites informāciju.

Pārskatā ietvertie valsts budžeta iestāžu, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu un budžeta nefinansētu iestāžu finanšu pārskati un pašvaldību budžeta iestāžu un kopīgo iestāžu finanšu pārskati sagatavoti atbilstoši likumam “Par grāmatvedību”, likumam “Par pašvaldību budžetiem”, likumam “Par valsts budžetu 2018. gadam” un citiem normatīvajiem aktiem budžeta un grāmatvedības jomā.

Pārskatu veido divi sējumi, kopā 619 lpp. Pārskata pielikumi Nr. 1. – 20. ir šī Pārskata neatņemama sastāvdaļa. Pārskata 1. sējumā iekļauti 2018. gada valsts konsolidētie finanšu pārskati – grāmatvedības bilance, finansiālās darbības pārskats, naudas plūsmas pārskats, pašu kapitāla (neto aktīvu) izmaiņu pārskats un šo pārskatu skaidrojumi, un pārskats par valsts

ZIŅOJUMS PAR LATVIJAS REPUBLIKAS 2018. GADA PĀRSKATU PAR VALSTS BUDŽETA IZPILDI UN
PAR PAŠVALDĪBU BUDŽETIEM

konsolidēto parādu ar skaidrojumiem. Pārskata 2. sējumā iekļauti 2018. gada konsolidētā kopbudžeta izpildes pārskati un skaidrojumi, pārskati par valsts konsolidētā budžeta izpildi, par pašvaldību konsolidētā budžeta izpildi un valsts un pašvaldību budžeta izpildes pārskatu kopsavilkumi.

Finanšu ministrs

(paraksts*)

J.Reirs

Valsts kases pārvaldnieks

(paraksts*)

K.Āboliņš

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu